

Bijlage infoblad **Veldwerkplaats**

De effecten van het herintroduceren of wegvangen van konijnen in natuurgebieden

Na afloop van de presentaties ('s ochtends) en de excursie ('s middags) op bovengenoemde veldwerkplaats hebben we in het bezoekerscentrum De Kennemerduinen nog nagepraat over het thema van die dag, aan de hand van een aantal vragen die Ina Roels (boswachter PWN) had opgesteld. Van deze dag is een Infoblad gemaakt (een samenvatting van de presentaties en een verslag van het middagdeel, aangevuld met vele foto's, zie www.veldwerkplaatsen.nl).

Hieronder een samenvatting van de discussie na afloop van de excursie, weergegeven per vraag.

1. MOET JE INGRIJPEN (= IETS DOEN) ALS DE KONIJNENSTAND DAALT?

Uitzonderingen daargelaten kennen vrijwel alle natuurgebieden een grote achteruitgang van het konijn. Vinden de deelnemers dat hieraan iets gedaan moet worden, of zien zij het als een natuurlijke ontwikkeling waarvoor geen menselijk ingrijpen nodig is? Een overgrote meerderheid (ca 18) stemde 'ja', een kleine minderheid stemde 'nee', sommigen aarzelden.

Opmerkingen van voor- en tegenstanders waren hierbij:

- Het effect van minder konijnen op onze ecosystemen is groot. Het tast de kwaliteit van de ecosystemen en de biodiversiteit aan. Het konijn heeft een sleutelrol. Dit vraagt om ingrijpen.
- Het Konijn bevoordelen is misschien niet noodzakelijk. Hetzelfde effect bereiken door andere beheersmaatregelen nemen is ook een optie.
- Verdeeldheid over de vervangbaarheid van een goede konijnenpopulatie door andere beheersmaatregelen; wat konijnen deden kan groot wild niet overnemen.
- Konijnenpopulaties zijn voorlopig nog niet resistent tegen ziektes en er zijn geen vooruitzichten dat dit anders wordt. Zet niet alles in op het konijn.
- Zorg, door goed beheer, voor omstandigheden waarin het konijn kan terugkeren als er wel resistente populaties zijn.
- Bij het scheppen van een ideaal konijnenhabitat profiteren ook andere soorten mee (bloeiende planten, Zandhaedissen).
- De konijnenpopulatie is ingestort door menselijk toedoen en het is onze menselijke verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat de populatie weer alle kansen krijgt om zich te herstellen.

2. WAT DENKEN DE DEELNEMERS OVER DE BEHEERSMAATREGELEN DIE PWN IN DE KENNEMERDUINEN DOET? KAN HET DE EFFECTEN VAN KONIJNEN OP LANDSCHAP, FAUNA EN FLORA VERVANGEN? EN KAN HET DE TERUGKEER VAN KONIJNEN BEVORDEREN?

Algemeen:

- De effecten van stikstofdepositie en de afname van konijnen op het landschap vragen om een combinatie van beheersmaatregelen.
- De terugkeer van het konijn moet geen doel op zich zijn.
- Andere terreinen vragen om een andere aanpak: maatwerk dus.
- Als een terrein geschikt is gemaakt, door beheersmaatregelen in het kader van de bestrijding van de effecten van stikstofdepositie, dan wordt het soms ook geschikt voor konijnen.
- Konijnen houden van een open landschap en gaan vaak prima samen met (veel) recreatie.
- In de kalkarme duinen gaat het moeizamer met de konijnen dan in de kalkrijke duinen.

Begrazing:

- Pas op voor schade, met name aan mos- en korstmossen, door te hoge begrazingsdruk, ongeacht of het runderen, paarden, schapen of geiten zijn.
- Alles staat of valt met de begrazingsdruk.
- De ervaring met begrazing door runderen is verschillend per terrein: op sommige plekken zijn er meer konijnen op plaatsen waar geen koeien zijn, maar op andere plekken faciliteren koeien juist de terugkeer van het konijn.
- Begrazing kan bijdragen, maar het is niet voldoende als beheersmaatregel.
- Er is verdeeldheid over het begrazen met schapen: schapen hebben dezelfde voedselniche als konijnen, dus is er mogelijk concurrentie (waarneming van een beheerder).
- Begrazing door schapen in een kudde met een herder heeft een ander effect dan loslopende schapen.
- Er is goede ervaring met eerst begrazing door runderen (voor het grove werk), dan de runderen eruit, en vervolgens blijken de konijnen het ook goed te doen op de onbegraasde stukken.

Plaggen, afgraven, maaien en afvoeren:

- Dit is nodig in het kader van het bestrijden van de effecten van stikstofdepositie, ook als het geen invloed heeft op het voorkomen van het konijn.
- Minder storingsvegetatie = meer konijn
- Er zijn goede ervaringen met chopperen tegen vergrassing, zowel voor het landschap als voor het konijn.
- Maaien of chopperen ziet er vaak dramatisch uit, maar er zijn goede ervaringen mee: daarna hielden schapen in de winter de vegetatie kort en kwamen de konijnen terug.

3. HOE STAAN DE DEELNEMERS TEGENOVER HERINTRODUCTIE VAN HET KONIJN?

Er is veel twijfel hierover bij de deelnemers. Ingebrachte argumenten daarbij waren:

- Er is snel meer en degelijk onderzoek nodig, evenals goede pilots.
- Konijnen herintroduceren is alleen zinvol als het gebied eerst geschikt gemaakt wordt.
- Maak eerst zelf mooie konijnenweitjes en eventueel burchten, en probeer zo eerst de populatie op een natuurlijke manier omhoog te krijgen.
- Er is grote terughoudendheid vanwege de mogelijkheid van de virusziektes.
- Een goede konijnenpopulatie is een goedkope, effectieve en gemakkelijke beheersmaatregel.
- De herintroductie en maatregelen voor het geschikt maken van het habitat kunnen overwogen worden als PAS (Programma Aanpak Stikstof) maatregel.
- Geef ook de tapuit een kans: ga voor herintroductie (of opwaarderen van je terrein voor een natuurlijke verhoging van de populatie).
- Zet niet in op het konijn als enige grazer: vanwege de ziektes is dat te onbetrouwbaar. Kies voor een combinatie van grazers.

MEER INFORMATIE

Veldwerkplaats: 24 november 2015 in Bezoekerscentrum De

Kennemerduinen (Overveen) en in De Kennemerduinen

Sprekers: Jasja Dekker (Jasja Dekker Dierecologie), Marijke

Drees (Bureau Drees), Conny Krutzen (RVO), Leontien Krul

(Het Nationale Park De Hoge Veluwe), Ina Roels (PWN)

Tekst: Ina Roels en Cora de Leeuw (redactiewerk en infoblad)

Beeld: Cora de Leeuw

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)

Princenhof Park 9
3972 NG Driebergen
info@vbne.nl
www.vbne.nl

De veldwerkplaatsen worden in opdracht van de VBNE georganiseerd door de Unie van Bosgroepen.

Veldwerkplaatsen
www.veldwerkplaatsen.nl
Contact: Renske Terhürne 06-15961277

